

Føroyskt Lógarrít er farið undir at prenta rættarúrskurðir í breiðum týðningi. Til ber hjá vanligu rættunum, gerðarrættum, kærunevndum og øðrum stovnum at lata okkum fáa úrskurðir at almannakunngerða.

Í ritinum hesuferð eins og seinast eru úrskurðir frá Fasta Gerðarrætti á skránni. Til ber eisini at lesa úrskurðirnar á www.fg.fo.

The Faroese Law Review has commenced publication of court decisions in a broad sence. The regular courts, arbitration panels, administrative tribunals and other institutions may submit decisions for publication.

In this issue as in the last one, decisions from the Faroese Permanent Labour Tribunal are on the agenda. These decisions may also be read online on www.fg.fo.

ÚRSKURÐUR HJÁ FASTA GERÐARRÆTTI Í MÁLI FG 2/2006

Gerðarrættarúrskurður í gerðarrættarmálinum 2/2006

Starvsmannafelagið móti Fíggjarmálaráðnum

Skipan av Gerðarrættinum

Fasti Gerðarrættur er skipaður sambært sáttmála millum partarnar á føroyska arbeiðsmarknaðinum til tess at loysa trætur partanna millum og tulka sáttmálaósemjur o.a.m.

Í hesum málinum er Gerðarrættur skipaður við Halgir Winther Poulsen sum formanni og Leivi Michelsen og Hendrik Thomsen sum gerðarrættardómarum.

Partarnir í málinum eru Starvsmannafelagið, J. H. Schrøtersgøta 9 Tórshavn, umboðað av Sigmundi Poulsen, advokati, og Fíggjarmálaráðið, Traðargøta 39 Argir, umboðað av Jógvan Ellefsen, advokati.

Málið byrjaði við kæruriti, dagfestum 6. mars 2006, latið Gerðarrættinum av Sigmundi Poulsen vegna Starvsmannafelagið.

Málskrav og málsgrundir partanna

Málskrav kærandi er sambært endaligum kæruriti (3) dagfest 9. november 2006, at innkærði skal viðurkenna, at Fiskimálaráðið framdi brot á § 11 í sáttmálanum millum Starvsmannafelagið og Fíggjarmálaráðið, tá sýtt varð fyrri at geva Niels J. Nielsen farloyvi frá starvi hansara, sum hann søkti um 23. februar 2006.

Málsgrundir kærandi eru sambært kæruriti (3) hesar:

- at grundgevingin „Skipaeftirlitið er undir uppbygging“ ikki er nóg mikið í sær sjálvum til at nokta farloyvi
- at grundgevingin „menniskjaliga tilfeingið á Skipaeftirlitinum er lítið“ als ikki kann brúkast sum grundgeving, tí avloysari kemur í starvsmansins stað
- at grundgevingin „Tað tekur langa tíð at seta ein nýggjan skipaeftirlitsmann inn í arbeiðið, hann skal fáast við á stovninum...“ als ikki kann brúkast sum grundgeving

Gjørt verður galdandi:

- at starvsfólk hava rættarkrav til farloyvi uttan løn, tá tað ikki stríðir móti stovnsins áhugamálum
- at “stríðir móti stovnsins áhugamálum“ skal tulkast konkret og avmarkandi
- at allar tær givnu grundirnar eru abstraktar og ikki ítøkiligar, og kunnu tær brúkast, hefur starvsmaður ongantíð reelt krav uppá farloyvi uttan løn
- at hetta ikki var ætlanin við ásetingini
- at stovnarnir hjá landinum gjøgnum árinu reint faktiskt hava praktiserað ásetingina soleiðis, sum kærarin førir fram í hesum kæruriti

Málskrav innkærda er frídøming.

Málsgrundir innkærda eru:

- at § 11 ikki ber í sær, at starvsfólk uttan víðari hefur krav uppá tænastrífrí uttan løn;
- at orðingin í § 11 „... *har tað ikki stríður móti stovnsins áhugamálum*“ ber í sær, at talan er um eina meting, sum setanarmyndugleikin (leiðslan á stovninum) skal gera;
- at søkt verður um farloyvi fram til 31. januar 2007 við telduposti 23. februar 2006 við umbøn um svar innan 1. mars og soleiðis, at byrjast skal í øðrum starvi 1. apríl 2006;
- at leiðslan hefur boðað frá, at orsøkin til noktanina er, at Skipaeftirlitið er undir uppbygging, menniskjaliga tilfeingið er lítið, og at tað tekur langa tíð at seta nýggjan skipaeftirlitsmann inn í arbeiðið;

- at tað hevur víst seg at vera ógvuliga torført at fáa fatur á fólki til slíkt stav, tá talan er um fast starv. Greitt er, at tað hevði verið munandi verri – um yvirhøvur møguligt innanfyri viðkomandi tíðarskeið – at funnið avloysara, sum skuldi avloysa og lærast upp vitandi um, at viðkomandi skuldi rokna við at fara úr starvi aftur hin 1. januar 2007;
- at afturat hesum kemur, at Niels J. Nielsen var verkætlanarleiðari fyri verkætlan, sum ætlandi skuldi setast í verk á vári 2006;
- at leiðslan hevur sostatt grundgivið fyri, hví hon ikki hevur gingið umsóknini um farloyvi á mæti, og henda avgerð er staðfest av kærmyndugleikanum í Fiskimálaráðnum;
- at tað er ikki grundarlag hjá Gerðarrættinum fyri at seta til síðis grundgevingarnar hjá leiðslu stovnsins í førum sum hesum;
- at undir øllum umstøðum má meginreglan vera, at metingin hjá leiðsluni stendur við, so leingi talan ikki er um ósakligar grundgevingar.

Veruligu umstøðurnar í málinum

Tann 1. januar 2002 var Niels J. Nielsen settur í starv sum skipaefirtirlitismaður hjá Skipaefirtirlitinum í Miðvági. Frammanundan hesum hevði hann siglt sum skipsførari.

Tann 23. februar 2006 sendi hann, staddur í Danmark á skeiði, umsókn í telduposti til Óla Hans Hammer Olsen, stjóra á Skipaefirtirlitinum, um farloyvi í eitt ár, eftir at hann hevði fingið tilboð frá stjóranum á Sjómannskúlanum um eitt tíðaravmarkað starv sum skeiðsundirvísari á Føroya Brandskúla frá 1. apríl 2006 til 31. januar 2007 at rokna.

Um grundina til tað stutta skotbráíð upplýsti hann, at hann skuldi svara Sjómannskúlanum aftur innan 1. mars 2006, um hann tók av tilboðnum.

Stjórin á Skipaefirtirlitinum svaraði aftur við telduposti tann 24. februar 2006, at tað tíverri ikki bar til at ganga umsóknini um farloyvi á mæti. Orsøkin var sambært stjóranum, at Skipaefirtirlitið framvegis var undir uppbygging og vantaði menniskjaligt tilfeingi. Lagt varð afturat, at tað tók tíð at seta ein nýggjan eftirlitsmann inn í arbeiðið.

Niels J. Nielsen svaraði aftur í telduposti tann 26. februar 2006, at hann fór at kæra avgerðina hjá stjóranum um at sýta farloyvi.

Í telduposti dagfestur 28. februar 2006 til Niels J. Nielsen greiddi stjórin fyri Skipaefirtirlitinum soleiðis frá um grundirnar fyri, at umsókn um farloyvi var sýtt:

„Tað stríðir ímóti áhugamálunum hjá Skipaeftirlitinum at játta tær farloyvi. Grundgevingarnar fekst tú í teldupostinum fríggjadagin.

Eg fari tó at endurtaka tær her og royna at orða tær greiðari:

1. Skipaeftirlitið er framvegis undir uppbygging
2. Menniskjaliga tilfeingið á Skipaeftirlitinum er lítið
3. Tað tekur langa tíð at seta ein nýggjan skipaeftirlitsmann inn í arbeiðið, hann skal fáast við á stovninum saman við fyrisitingarligu mannagongdunum.

Avgerðin um at sýta farloyvi kann kærast til Landsstýrismannin í fiskivinnu-málum.“

Sama dag svaraði Niels J. Nielsen aftur í soljóðandi telduposti:

„Viðvíkjandi umsókn mínari um farloyvi uttan løn.

Eg havi í dag kært avgerð tína um at sýta mær farloyvi. Til tín kunnleika leggi eg við avrit av kærni míni.

Soleiðis sum stóðan er, verði eg noyddur at taka fyrivarni um, at eg havi sagt mítt starv upp í dag 28. februar, tí kærni er ikki viðgjørd enn, og fáir eg ikki viðhald í kærni, kann tað hugsast, at eg fari.“

28. februar 2006 kærði Niels J. Nielsen avgerðina um at sýta honum farloyvi til Bjørn Kalsø landsstýrismann. Í kærni vísti hann á, at hann sambært § 11 í sáttmálanum millum Fíggjarmálaráðið og Starvsmannafelagið hevði rætt til farloyvi uttan løn, tá tað ikki stríddi móti stovnsins áhugamálum. Somuleiðis greiddi hann frá, at hann eftir fimm ár í starvi hevði treytaleyst krav um farloyvi. Í kærni gjørdi hann eisini galdandi, at ongin av teimum trimum grundgevingunum fyri sýtan av farloyvi var haldbar og greiddi gjøllari frá sjónarmiðum sínum í hesum sambandi.

Við brævi, dagfestum 28. mars 2006, boðaði Fiskimálaráðið frá, at kærni ikki var gingin á mæti. Fiskimálaráðið førði fram, at sáttmálin ikki gav starvsfólki rætt til farloyvi, sama um starvstíðin hevði verið fimm ár ella longri, og at tað altíð var ein meting hjá stovnsleiðaranum, um tað var møguligt at geva starvsfólki tænastrí.

Í telduposti, dagfestur 24. mars 2006, frá Sigmundi Poulsen, advokati, til Skipaeftirlitið og Fiskimálaráðið var boðað frá, at Niels J. Nielsen tók við sum undirvísari á Brandskúlanum við Áir tann 1. apríl 2006. Samstundis var gjørt vart við, at Niels J. Nielsen ikki var hoyrdur, áðrenn avgerðin var tikin, og at

avgerðin um at sýta honum farloyvi sostatt var ógildug. Tann 30. mars 2006 skrivaði Sigmund Poulsen til Fíggjarmálaráðið og bað Fíggjarmálaráðið, sum sáttmálapart við Starvsmannafelagið, um at eftirkanna, um Skipaeftirlitið og Fiskimálaráðið í hesum førum høvdu handlað í samsvar við sáttmálatekst og praksis. Í brævinum upplýsti hann, at Niels J. Nielsen tók við starvi á Brandskúlanum komandi mánadag, og at Skipaeftirlitið hevði gjørt galdandi, at hann við hesum hevði sagt seg úr starvi. Vegna Starvsmannafelagið gjørdi advokaturin galdandi, at hann átti at fáa farloyvi, og at hansara rættarlaga støða frá 1. apríl 2006 tí skuldi roknast sum, at hann hevði fingið farloyvi uttan løn frá Skipaeftirlitinum.

Tann 3. apríl 2006 svaraði Fiskimálaráðið, at avgerð Fiskimálaráðsins var ikki tikin aftur. Viðvíkjandi spurninginum um vantandi hoyring varð ført fram, at ongin orsök var til at halda, at hann hevði aðrar viðmerkingar enn tær, hann hevði givið í kæruni frá 28. februar 2006.

Fíggjarmálaráðið skrivaði tann 30. mai 2006 til advokatin, at sambært § 11 í sáttmálanum var tað upp til leiðsluna á stovninum at meta um og avgera, nær tað ikki stríðir ímóti áhugamáli hjá stovninum at geva starvsfólki farloyvi við ongari løn.

Síðani hendi ikki meiri í málinum, fyrr enn Starvsmannafelagið við kæruriti dagfestum 6. mars 2006 legði tað fyrri Fasta Gerðarrætt.

Málsviðgerðin í Fasta Gerðarrætti

Sambært upprunaliga kæruritinum, ið handað var Fasta Gerðarrætti, var málskrav kærandi, at „innkærði skal viðurkenna, at § 11 í sáttmálanum millum partarnar skal tulkast soleiðis, at Niels J. Nielsen hevur rætt til farloyvi uttan løn frá starvi sínum á Skipaeftirlitinum.

Sum málsgrund fyri hesum málskravinum gjørdi kærandi galdandi, at eftir orðaljóðinum og galdandi praksis skal § 11 í sáttmálanum tulkast soleiðis, at Niels J. Nielsen hevur krav uppá farloyvi uttan løn.

Í svarritinum frá innkærda dagfestum 21. september 2006 var málskravið frídøming, og málsgrundirnar tær somu sum frammanfyri greitt frá.

Kærði hevði somuleiðis fyrivarni um at krevja málið burturvíst frá Gerðarrættinum, vísandi til at tað var lagt fyrri Gerðarrættin sum tulkingarmál og at sáttmálin partanna millum hevði áseting um annan gerðarrætt, tá talan var um tulkingarmál.

Málið var viðgjørt á fyrireikandi fundi í Gerðarrættinum tann 13. oktober 2006. Gerðarrætturin vísti á, at málið ikki kundi verða viðgjørt, uttan so at partarnir

vóru samdir um hetta, og tá tað snúði um tulkingarmál, var annar sáttmáli galdandi partanna millum, har ásett var, at tílík skuldu viðgerast í serligum gerðarrætti sambært sáttmálanum.

Kærandi játtaði at umhugsa at broyta málskrav sítt, soleiðis at partarnir kundu semjast um, at málið annaðhvørt varð viðgjørt í Fasta Gerðarrætti sum tulkingarmál sambært § 6 (3)c ella sum mál um brot á sáttmála sambært § 6 (2)e í sáttmálanum um Fasta Gerðarrætt.

Við nýggjum kæruriti, kæruriti (2), dagfest 19. oktober 2006, helt kærandi fast um upprunaliga málskravið. Í brævi til Fasta Gerðarrætt, somuleiðis dagfest 19. oktober 2006, boðaði Sigmund Poulsen, advokatur, frá, at hóast hann var samdur í, at ynskiligt var, at mál høvdu so „kollektivan“ og generellan dóm sum yvirhøvur til bar, mátti havast í huga, at aftan fyri øll mál liggja og fara at liggja konkret mál. Hann gjørði galdandi, at talan var um tulking av sáttmálanum, og at hann ikki kundi strekkja seg longur í hesum málinum. Hvat viðvíkir praksis vísti hann á í brævi til Gerðarrættin dagfest 13. oktober 2006, at talan ikki var um rættarpraksis, men at partarnir higartil høvdu praktiserað orðingina í § 11 í sáttmálanum soleiðis, sum kærandi gjørði galdandi, og at innkærði hevði próvbyrðuna, um so var, at hann ikki var samdur í hesum.

Kærandi broytti kortini málskravið við kæruriti (3) dagfest 9. november 2006 soleiðis sum greitt frá frammanfyri.

Innkærði váttaði nú, at Fasti Gerðarrættur hevði málsræði og tók fyrivarnið um burturvísing aftur. Viðvíkjandi spurninginum um praksis helt innkærði fast um, at tað var kærandi, ið hevði próvbyrðuna.

Eftir at málið var liðugt fyrireikað, var endaligur úrskurðarfundur ásettur til fríggjadagin 19. januar 2007 kl. 14.00.

Í Gerðarrættinum sótu Halgir Winther Poulsen, formaður, og gerðarrættardómarnir Leivur Michelsen og Hendrik Thomsen.

Vegna kærandi møtti Sigmund Poulsen, advokatur, saman við Gunleivi Dalsgarð, formanni í Starvsmannafelagnum.

Vegna innkærda møtti Jógvan Ellefsen, advokatur, saman við Snorra Fjallsbak, leiðara á lønardeildini í Fíggjarmálaráðnum.

Formaðurin staðfesti, at partarnir vóru samdir um, at Gerðarrætturin viðgjørði

málið sum eitt mál um sáttmálabrot sambært § 6 (2)e í sáttmálanum um Fasta Gerðarrætt.

Somuleiðis gjørði hann vart við, at tað var ikki vist, at Gerðarrætturin fór at viðgera spurningin um vantandi hoyring sambært § 18 í fyrisitingarlógini. Til hetta svараðu báðir advokatarnir, at semja var um, at hesin spurningur ikki var ein partur av málinum, ið skuldi viðgerast av Fasta Gerðarrætti.

Sigmund Poulsen, advokatur, fekk orðið til at leggja málið fram fyri Gerðarrættin.

Hann endurtók málskravið og byrjaði við at lesa upp orðaljóðið á § 11 í sáttmálanum:

„Starvsfólki verður givin tænastrúfrí uttan løn, har tað ikki stríðir móti stovnsins áhugamállum. Starvsfólk, sum fara í farloyvi í sambandi við útbúgving, ið tænar áhugamállum stovnsins, kunnu eftir umsókn fáa fulla ella niðursetta løn við eftirlønargjaldi. Tænastrúfríðin kann vara upp til 2 ár hvørja ferð, tó í mesta lagi 4 ár, og hevur viðkomandi stovnur skyldu til at hava starv til viðkomandi, tá ið tænastrúfríðin er av. Tó skulu starvsfólk, ið hava starvast longur enn 5 ár, so vítt gjørligt altíð hava rætt til minst 1 árs tænastrúfrí.

Viðm.: Avgerð um at játta ella nokta farloyvi er ein fyrisitingarligt avgerð, og fyrisitingarligu reglurnar skulu havast í huga.“

Síðani lýsti hann málið við gjøgnumgongd av úrdráttum av teimum framlögdu skjølunum 1 – 9 og kom at enda inn á skjal A, sum innkærði hevði lagt fram.

Eftir hetta fekk Jógvan Ellefsen, advokatur, orðið til at leggja málið fram vegna innkærda.

Hann gjørði vart við, at innkærði metti málið sum eitt mál um sáttmálabrot og ikki fyrst og fremst eitt tulkingarmál. Hóast hetta var innkærði sjálvsagt samdur í, at Gerðarrætturin í neyðugan mun tulkaði § 11 í sáttmálanum í sambandi við spurningin, um sáttmálabrot var framt ella ikki.

Viðvíkjandi spurninginum um praksis helt hann fast um, at tað var kærandi, ið hevði próvbyrðuna.

Viðvíkjandi skjali A nevndi hann, at hetta vóru svør upp á spurningar, sum Fasti Gerðarrættur hevði sett fram á fyrireikandi fundinum tann 13. oktober 2006.

Síðani gjøgnumgekk hann í úrdráttum skjølini A – E.

Síðani var formaðurin í Starvsmanafelagnum avhoyrdur av Sigmundi Poulsen:

Gunnleivur Dalsgarð greiddi frá, at hann kom í nevndina í Starvsmannafelagnum í 1994 og gjørdist formaður í 1998. Hann hevur verið formaður síðani tá og er framvegis formaður í felagnum.

Hann greiddi frá um § 11 í sáttmálanum, at viðmerkingin kom í 2003. Reglurnar um farloyvi vóru av Starvsmannafelagnum mettar at hava stóran týdning. Viðmerkingin skuldi undirstrika týdningin, og tilvísingin til fyrisitingarreglurnar skulu undirstrika hetta. Endamálið við hesi tilvísing var at knýta mannagongdina við veitan ella sýtan av farloyvi at teimum generellu reglunum um uppsøgn. Til spurningin hví orðaljóðið „viðmerking“ var nýtt og ikki „protokollat“, svaraði hann, at viðmerkingin fyri so vítt ikki ásetti nakrar nýggjar, ikki frammanundan galdani, reglur, og var hetta helst grundin til, at orðið protokollat ikki var nýtt.

Felagið hevur ikki eftirlit við, hvussu farloyvi verða viðgjørd. Teir limir, sum fara í farloyvi, verða mettir sum hvílandi limir í felagnum, og á henda hátt fær felagið kunnleika til nøkur av málunum um farloyvi. Persónsmál um farloyvi koma fyri í felagnum. Sum dømi um hetta nevndi hann eitt dømi um, at einum limi varð noktað farloyvi. Hetta var stutt fyri ársskiftið. Grundirnar vóru, at arbeiðsgongdin var broytt á stovninum.

Persónligir trupulleikar á stovninum vóru við hvørt grundin til, at farloyvi var sýtt, og tílík mál endaðu ofta við, at viðkomandi, sum fekk sýtt farloyvi, segði seg úr starvi. Viðmerkingin til § 11 undirstrikaði, at sakligar grundir skuldu vera fyri at nokta farloyvi. Felagið hevur ikki nóg mál um farloyvi.

Um grundinar, ið nýttar vóru til at sýta farloyvi í hesum málinum, sum nú er til viðgerðar, eru nóg góðar, kann farloyvi altíð noktast. Tað kunnu saktans vera persónligir trupulleikar, sum felagið einki veit um. Felagið vil altíð aktivt royna at loysa tílíkar trupulleikar.

Hetta er fyrstu ferð, at felagið veit um eitt mál av hesum slagnum.

Síðan varð leiðarin fyri lønardeildini í Fíggjarmálaráðnum avhoyrdur av Jógvan Ellefsen:

Snorri Fjallsbak greiddi frá, at hann hevði arbeiðt á lønardeildini í Fíggjarmálaráðnum síðani 2001, síðani 2006 sum leiðari av lønardeildini.

Hann hevði ongan persónligan kunnleika til nøkur mál um farloyvi frammanundan hesum málinum.

Hann hevði spurt seg fyri hjá nøkrum deildarleiðarum innan fyri tað almenna,

og var úrslitið av teimum svørunum, hann hevði fingið, at tað var ikki óvanligt, at umsókn um farloyvi varð sýtt, um so var, at tað ikki lá fyri hjá stovninum at játta farloyvi í einum konkretum máli. Tað var vanligt, at fólk spurdu seg fyri frammanundan, áðrenn tey søktu um farloyvi, og um so var, at tey tá fingið at vita, at tað neyvan fór at verða játtað, var ofta ikki søkt. Tað var vanligi avgjørd treyt fyri at játta farloyvi, at møguligt var at finna avloysara at taka við viðkomandi starvi, áðrenn farloyvi varð játtað.

Viðvíkjandi § 11 í sáttmálanum segði hann, at hann var við til samráðingarnar í 2003. Hann helt, at viðmerkingin helst var óneyðug, tí at hon segði onki nýtt. Reglurnar um fyrisitingarligar avgerðir vóru galdandi frammanundan. Munur var á einari viðmerking og einum protokollati. Eitt protokollat var úrslit av einum og hvørjum nýggjum, annað hvørt sum semja var um ella sum partarnir skuldu arbeiða víðari við, meðan ein viðmerking bert staðfesti nakað, sum var galdandi frammanundan.

Umsóknir um farloyvi verða ikki skrásettar í lønardeildini men verða viðgjørðar á viðkomandi stovni.

Jógvan Ellefsen avhoyrði síðani

Óla Hans Hammer Olsen, sum greiddi frá, at hann tann 1. desember 2001 tók við sum leiðari á Skipaeftirlitinum, ið var yvirtikið 1. januar 2002.

Niels J. Nielsen arbeiðdi sum eftirlitsmaður á Skipaeftirlitinum. Áðrenn yvirtøkuna vóru trý stórv sum eftirlitsfólk á Skipaeftirlitinum, og tvey av teimum hildu fram. Niels J. Nielsen var settur í starv tann 1. januar 2002. Nú eru fyra eftirlitsfólk umframt ein samskipanarleiðari, ið eisini virkar sum eftirlitsmaður.

Grundkrøvini til ein eftirlitsmann eru, at viðkomandi annaðhvørt hevur prógv sum skipari við rættindunum á øllum skipum og øllum høvum, ella sum maskinmeistari við tilsvarandi rættindum. Ein nýsettur eftirlitsmaður skal altíð arbeiða saman við einum royndum manni í minst ein mánað.

Niels J. Nielsen søkir um farloyvi tann 23. februar og skal hava svar 1. mars. Ætlanin er, at hann skal byrja í øðrum starvi 1. apríl. Tað eydnaðist ikki at finna avloysara fyrr enn til 1. august, hóast søkt varð longu í apríl mánað.

Um verkætlanarstarvið greiddi hann frá, at Niels J. Nielsen samskipaði eina verkætlan um elektroniska skráseting, líkari teirri íslensku, ið hevði nógvar fyrimunir við sær. Ætlanin steðgaði upp, tá Niels J. Nielsen fór.

Tann 15. januar 2006 fór ein annar eftirlitsmaður úr starvi og nýggjur byrjaði í hansara stað tann 1. apríl. Stovnurin var sostatt ikki førur fyri at røkja allar

uppgáður sínar. Av røttum skuldu vera fimm eftirlitsmenn í starvi. Tað lá tí serdeilis illa fyri at játta umsóknini um farloyvi í februar 2006. Verkætlanin, sum Niels J. Nielsen stóð fyri, varð tikin upp aftur í september 2006.

Vanliga verða siglandi menn við neyðugum kvalifikátiónum settir sum eftirlitsmenn. Tað er sera torført at finna tílíkar og at seta ein sum avloysara í eitt ár er reiðiliga ógjørligt. Skipaefirlitid hevur nú fingið játtað at seta ein eftirlitsmann afturat, so tá hann verður funnin, verða seks stórv.

Fleiri vitni vórðu ikki førð, og eftir stuttan steðg var málið tikið upp aftur.

Sigmund Poulsen, advokatur, fekk orðið at leggja sjónarmið kærandi fram. Hann staðfesti, at málið snúði seg um brot á § 11 í sáttmálanum millum Starvsmannafelagið og Fíggjarmálaráðið.

Síðani fór hann undir eina gjøgnumgongd av orðaljóðinum í § 11 og knýtti í hesum sambandi viðmerkingar at ymisku orðingunum:

„Starvsfólki verður givin tænastrítt uttan løn, har tað ikki stríðir ímóti stovnsins áhugamáli.“

Hetta orðaljóðið merkir fyri tað fyrsta, at starvsfólk hava krav um tænastrítt uttan løn jbr. orðini „verður givin“. Tað eru bert stovnsins áhugamál, ið kunnu forða hesum, og stovnurin hevur próvbyrðuna fyri, at tílík áhugamál eru til staðar. Tað er ein tung próvbyrða.

„Starvsfólk, sum fara í farloyvi í sambandi við útbúgving, ið tænar áhugamáli stovnsins, kunnu eftir umsókn fáa fulla ella niðursetta løn við eftirlønargjaldi“.

Sum tað sæst av hesum, hava starvsfólk enntá krav um farloyvi við løn, har talan er um eina útbúgving, ið tænar áhugamáli stovnsins. Hetta er sama orðaljóð sum frammanundan, men nú venda orðini øvugt. Nú hevur stovnsleiðslan próvbyrðuna fyri, at ein ávís útbúgving ikki tænar áhugamáli stovnsins. Hetta er somuleiðis ein tung próvbyrða.

„Tænastríttid kann varða upp til tvey ár hvørja ferð, tó í mesta lagi fyra ár“.

Sum tað sæst, er her møguleiki hjá einum starvsfólki at fáa tænastrítt upp til tvey ár, ella enntá upp til fyra ár. Niels J. Nielsen søkir bert tænastrítt í eitt ár.

„Tó skulu starvsfólk, ið hava starvast longri enn 5 ár, so vítt gjørligt altíð hava rætt til minst eitt árs tænastrítt“.

Eftir fimm ár skulu heilt ómetaligar góðar grundir vera fyrri at sýta tænastrufrí. Niels J. Nielsen hevur verið næstan fimm ár í tænastru.

Sjálvandi er ein avgerð um at sýta farloyvi ein fyrisitingarlig avgerð. Viðmerkingin til § 11 er, sum formaðurin í Starvsmannafelagnum greiddi frá, komin við fyrri at undirstrika hetta.

Høvuðsreglan er, at fólk skulu hava farloyvi, tá tey biðja um tað, og grundgevingarnar fyrri at sýta farloyvi skulu sostatt lúka tey generellu krøvini, ið galdandi eru um fyrisitingarligar avgerðir, herundir reglurnar í Fyrisitingarlógini.

Sambært § 11 er tað stovnsins áhugamál, ið umræður, bæði tá ræður um tænastrufríuttan løn og við løn.

Almennur stovnur skal bara hava eitt áhugamál, tað er at virka. Onnur áhugamál kunnu ikki koma upp á tal í hesum sambandi.

Grundgevingarnar hjá stovnsleiðsluni fyrri at sýta farloyvi eru trýggjar:

1. At stovnurin framvegis er undir uppbygging.
Stovnurin byrjaði at virka í 2001/02 og vit skriva 2006, tá málið kemur upp. Henda grundgeving er alt ov ókonkret. Ein og hvør stovnsleiðsla vil altíð halda uppá, at viðkomandi stovnur er undir uppbygging. Tosið um, at umsøkjari var verkætlanarleiðari, var ikki frammi, tá umsóknin var sýtt, men er ein grundgeving, sum er komin seinni.
2. At menniskjaliga tilfeingið á stovninum er lítið.
Menniskjaliga tilfeingið verður hvørki størri ella minni av, at umsóknin verður játtað. „Maður kemur í mans stað“, tað fer altíð at bera til við góðum vilja at finna skikkaðan avloysara.
3. At tað tekur tíð at seta avloysara inn í arbeiðið.
Stovnsleiðari greiddi júst frá, at ein nýsettur eftirlitsmaður skal arbeiða ein mánað saman við einum royndum manni, so tann tíðin telur ikki nógv. Fiskimálaráðið sigur, at tað altíð vil vera ein meting hjá stovnsleiðaranum, um tað er møguligt at geva starvsfólkum tænastrufrí. Hetta er ikki rætt. Bert um stovnsleiðslan kann prógva, at tað tænar ímóti stovnsins áhugamálum er loyvt at sýta farloyvi sambært § 11.
Henda próvbyrðan er ikki lyft, og niðurstøðan má tí verða tann, at umsøkjari hevði krav um farloyvi. Um tær grundgevingar fyrri at sýta farloyvi, ið førdar eru fram í hesum máli, halda og verða góðkendar av Gerðarrættinum, er støðan í roynd og veru tann, at ein og hvør stovnsleiðsla til ein og hvørja tíð kann sýta einum starvsfólki at fáa tænastrufrí og tá er § 11 í sáttmálanum onki verd.

Jógvan Ellefsen fekk síðani orðið at leggja sjónarmið innkærda fram.

Málskravið innkærda er frídøming, tá onki brot er framt á § 11 í sáttmálanum.

Starvsfólk hava ikki rættarkrav um farloyvi (Oluf Emborg/Schaumburg Müller: Offentlig Arbejdsret síða 158). Bert í undantaksførum hava starvsfólk krav um tænastrufrí.

Spurningurin er, um § 11 í sáttmálanum er eitt tílíkt undantak. Í § 11 er ásett, at starvsfólki verður givin tænastrufrí, har tað ikki stríðir móti stovnsins áhugamálum.

Onki tulkingaríkast, ført fram av kærandi, stuðlar einum sjónarmiði um, at tænastrufrí er eitt rættarkrav. Um Starvsmannafelagið leggur annað í § 11, enn orðini siga, átti felagið at fingið greinina broytta ella ført prógv fyri, at ein ávís rættarvenja (praksis) førir til annað úrslit. (Per Jacobsen: Kollektiv Arbejdsret síða 56).

Orðini „har tað ikki stríðir ímóti stovnsins áhugamálum“ føra til, at tað má vera upp til stovnsleiðsluna í hvørjum einstøkum føri at meta um.

Tað er rætt, sum kærandi førir fram, at stovnurin skal virka, t.v.s. at leiðslan kann, ja enntá skal, siga nei til farloyvi, um leiðslan metir, at stovnurin ikki virkar, um tænastrufrí verður veitt.

Gerðarrætturin eigur at vera varin við at undirkenna meting leiðslunnar, har talan ikki er um ósakligar grundir fyri at sýta tænastrufrí, sum eitt nú persónsforfylging ella ósemja millum leiðslu og viðkomandi starvsfólk.

Í hesum máli er als onki, ið týðir uppá, at tílíkar ósakligar grundir eru til staðar.

Niels J. Nielsen er ikki ein gang møttur upp í Gerðarrættinum at geva frágreiðing.

(Hans Gammeltoft Hansen o. fl.: Forvaltningsret 2. útgáva síða 824 – 827 og 831)

Talan er um tulking av einum sáttmálateksti.

Tað verður víst aftur, at starvsfólkið hevur eitt rættarkrav uppá farloyvi, ikki ein gang eftir fimm ára tænastrufrí.

Málið er konkret og skal viðgerast sum eitt konkret mál um sáttmálabrot. Áðrenn yvirtøkuna vóru trýggir eftirlitsmenn á stovninum, harav tveir hildu fram. Seinni er talið vorðið fimm, tá ein samskipari er íroknaður. Talið av sýnsmonnum var

og er í minna lagi. Í hesum sambandi varð víst til skjølini A – E, har greitt er gjøllari frá hesum viðurskiftum.

Viðurskiftini eru sera væl lýst í hesum skjølum, sum eru gjørd í sambandi við ein fyrispurning í Løgtinginum.

Ein skipaeftirlitsmaður var júst farin úr starvi, beint áðrenn Niels J. Nielsen søkti um farloyvi, og avloysarin fyri hann byrjaði ikki fyrr enn í apríl 2006. Stovnurin var sostatt konkret undirmannaður um hetta mundið. Avloysarin, ið var starvssettur fyri Niels J. Nielsen, byrjaði ikki fyrr enn í august mánað, hóast søkt var eftir honum beinanvegin, og førði hetta m.a. við sær, at ein týðningarmikil verkætlan, ið hevði ført til betri skráseting og eftirlit og harafturat rationalisering av stovninum, mátti útsetast. Alt talar sostatt fyri, at tað var av sakligum grundum, at stovnsleiðslan sýtti farloyvi.

Afturat hesum kemur tann serdeilis tronga tíðarramman, stovnsleiðslan hevði at taka støðu. Niels J. Nielsen søkir tann 23. februar og skal hava svar innan 1. mars fyri at kunna byrja í nýggja starvinum 1. apríl.

Hvat praksis viðvíkir, er tað kærandi, sum skal prógva, at tílík praksis finst, sum ásetir, at starvsfólk altíð skal hava farloyvi uttan mun til umstøðurnar á stovninum. Í hesum sambandi var víst til frágreiðingina hjá Snorra Fjallsbak. Um so skuldi verið, at ein stovnur kanska er lagaligari enn ein annar, tá talan er um at veita tænastrí, hvat ikki er prógvað í hesum málinum, førir hetta ikki við sær, at talan er um ein bindandi praksis.

Gerðarrætturin má hava serdeilis góðar grundir fyri at seta metingina hjá leiðsluni til síðis í einum føri sum hesum, hvar ongar ósakligar grundir eru ávístar fyri at sýta umsóknini um farloyvi.

Sigmund Poulsen fekk orðið at svara framløguni hjá Jógvan Ellefsen, og var hann púra ósamdur í tí, sum ført var fram. Sjálvandi skal Gerðarrætturin meta um, og ikki vera bangin fyri at seta avgerðirnar hjá stovnsleiðsluni til síðis. Rætturin skal bara meta, um ein sáttmálatekstur er brotin ella ikki. Tulkingarforrættur arbeiðsgevarans forðar ikki hesum, og Gerðarrætturin skal spyrja: Var tað nú rætt, sum leiðslan fyri Skipaeftirlinum gjørdi. Tað snýr seg um líka verðar sáttmálapartar.

Jógvan Ellefsen hevði ikki fleiri viðmerkingar, og varð viðgerðin lokin kl. 16.15.

Gerðarrætturin heldur

Partarnir eru samdir um, at Gerðarrætturin skal viðgera málið sum eitt mál um sáttmálabrot, og í hesum sambandi lata partarnir upp í hendurnar hjá Gerðarrættinum at tulka § 11 í sáttmálanum um farloyvi og aðrar viðkomandi reglur, ið hava týðning fyri høvuðsspurningin um talan er um sáttmálabrot ella ei.

Í sambandi við kærana av avgerðini hjá Skipaeftirlitinum hevur Starvsmannafelagið, áðrenn málið var lagt fyri Gerðarrættin, gjørt galdandi, at talan var um vantandi hoyring, og at avgerðin hjá Skipaeftirlitinum tí var ógildug. Partarnir eru samdir um, at Gerðarrætturin ikki skal viðgera henda spurningin.

Sambært § 11 í sáttmálanum millum Starvsmannafelagið og Fíggjarmálaráðið verður starvsfólki givið tænastrúfrí uttan løn, har tað ikki stríðir ímóti stovnsins áhugamállum. Tað verða harumframt ásettar reglur um møguleika fyri farloyvi við fullari ella niðursettari løn, tá talan er um útbúgving og um longd á tænastrúfrí. Starvsfólk, ið hava starvast longur enn fimm ár, hava so vítt gjørligt altíð rætt til minst eitt árs tænastrúfrí. Somuleiðis er ásett, at stovnurin hevur skyldu til at hava starv til viðkomandi, tá ið tænastrúfrítíðin er av.

Í einari viðmerking til § 11 er ásett, at avgerðin um at játta ella nokta farloyvi er ein fyrisitingarlig avgerð, og fyrisitingarligu reglurnar skulu havast í huga.

Soleiðis sum høvuðsreglan í § 11 er orðað, serliga orðini „verður givin“, liggur nær at halda, at eitt starvsfólk hevur krav um tænastrúfrí uttan løn, sum gjørt galdandi av Starvsmannafelagnum. Hetta er tó ikki eitt treytaleyst krav men eitt krav, ið er treytað, av at tað ikki stríðir móti stovnsins áhugamállum. Hetta er somuleiðis galdandi fyri starvsfólk, ið hava starvast longur enn fimm ár, jbr. orðini „so vítt gjørligt“.

Tá talan er um ein almennan stovn, fylgir tað longu av galdandi fyrisitingarligum reglum, at stovnsleiðslan skal hava atlit til hesar reglur í viðgerðini av einari umsókn um tænastrúfrí. Hetta er eisini undirstrikað í viðmerkingini til sáttmálan, har mint verður á, at talan er um eina fyrisitingarliga avgerð, og at fyrisitingarligu reglurnar skulu havast í huga.

Í svarinum frá stjóranum á Skipaeftirlitinum til umsóknina frá Niels J. Nielsen um farloyvi verður boðað frá, at tað ikki ber til at ganga umsóknini á mæti, og triggjar grundir verða givnar fyri hesum, nevnliga at stovnurin framvegis er undir uppbygging, at menniskjaligt tilfar vantar á stovninum, og at tað tekur tíð at seta nýggjan eftirlitsmann inn í arbeiðið.

Henda grundgeving verður seinni endurtikin, og víst verður samstundis til § 11 í sáttmálanum millum Starvsmannafelagið og Fíggjarmálaráðið.

Seinni hevur Skipaæftirlitið givið eina grund afturat fyri ikki at játta farloyvi, at Niels J. Nielsen var verkætlanarleiðari fyri eini ávísari verkætlan, sum var í gongd á stovninum.

Gerðarrætturin er samdur við kærandi í, at soleiðis sum sýtingargrundirnar eru endurgivnar omanfyri, eru tær ov almennar og ókonkretar til at kunna metast sum nøktandi grundir til at sýta einari umsókn um tænastrá.

Neyðugt er tí at hyggja at teimum gjøllari grundgevingunum, ið lagdar eru fram í frágreiðingum frá Skipaæftirlitinum og í vitnifrágreiðing frá leiðaranum á Skipaæftirlitinum, undir málsviðgerðini í Gerðarrættinum.

Somuleiðis er neyðugt at meta um, hesar grundgevingar lúka tey almennu krøv, ið galdandi eru sambært fyrisingarrættinum.

Tað er leiðslan á viðkomandi stovni, ið skal meta um og taka avgerð í málum sum hesum. Hetta er eisini viðurkent í § 11 í sáttmálanum, tá víst verður til stovnsins áhugamál.

Tá støða skal takast til avgerðina frá leiðsluni, má atlit havast at, um avgerðin má haldast at vera sakliga grundað, og um tær givnu grundirnar eru viðkomandi, tá virksemin og rakstur stovnsins verða havd í huga. Harafturat eigur eitt rímiligt samsvar at vera millum hesi atlit og avgerðina. Endiliga má havast í huga, at avgerðin ikki gongur starvsfólksins áhugmálum nærri enn neyðugt fyri at røkja stovnsins áhugamál.

Harumframt eru í málsviðgerðini í Gerðarrættinum ongar ábendingar um, at tann avgerðin, ið tikin er í málinum, hevur ósakligar grundir undir sær.

Gerðarrætturin viðger tær fyra sýtingargrundirnar hvørja sær við støði í § 11 í sáttmálanum, atlit at teimum upplýsingum, givnar eru í málinum, sjónarmiðum partanna og almennu fyrisingarligu reglunum.

(1) Stovnurin er framvegis undir uppbygging

Um hesi viðurskifti hevur stjórin fyri Skipaæftirlitinum greitt soleiðis frá uppá fyrispurning frá Gerðarrættinum (skjal A):

„Skipaæftirlitið varð yvirtikið undir føroyskt ræði hin 1. januar 2002. Í sambandi við yvirtøkuna var álitid „Trygd á sjónum“ skrivað. Skipaæftirlitið hevur síðani arbeitt við at skipa seg smb. álitinum, komið er bert partvís á mál við tí setninginum, víst verður til síðu 79 til síðu 86 í álitinum Trygd á sjónum.

Skrivstovan hjá Søfartsstyrelsen í Føroyum var ein partur av skrivstovuni hjá Søfartsstyrelsen í Keypmannahavn. Arbeiðið hjá Søfartsstyrelsen í Føroyum var í høvuðsheitum málsviðgerð av málibrøvim og at koyra út til skip og bátar at sýna tey. Danskir skipaeftirlitsmenn vóru týðum í Føroyum og hjálptu til at sýna, til tess at náa fleiri sýn. Fyrstingarliga arbeiðið, fíggarstýring, arbeiðið við tekniska regluverkinum, málsviðgerð og sýn av nýbygningum, svar uppá fyrispurningar o.a. var alt gjørt av høvuðsskrivstovuni í Keypmannahavn.

Tá Skipaeftirlitið varð yvirtikið, vórðu allar hesar uppgávur yvirtiknar saman við og skuldu gerast í Føroyum, av Skipaeftirlitinum. Arbeitt verður framvegis við at skipa hetta arbeiðið. Tí verður sagt, at Skipaeftirlitið framvegis er undir uppbygging.“

Harafturat hevur stjórin greitt frá, at stutt áðrenn Niels J. Nielsen søkti um farloyvi, hevði ein annar eftirlitsmaður sagt seg úr starvi, og at stovnurin sostatt ikki var førur fyri at røkja allar sínar uppgávur. Av røttum áttu fimm eftirlitsfólk at vera í starvi.

Kærandi førir fram, at stovnurin byrjaði at virka í 2001/2002, og vit eru komin til 2006, tá málið kemur upp. Henda grundgeving er alt ov ókonkret, og ein og hvør stovnsleiðari vil altíð halda uppá, at viðkomandi stovnur er undir uppbygging.

Kærði førir fram, at tá umsóknin var móttikin á stovninum, var hann konkret undirmannaður, og tann avloysarin, sum var starvssettur fyri Niels J. Nielsen, tá hann fór úr starvi, ikki byrjaði fyrr enn í august mánað, hóast søkt varð eftir honum beinanvegin. Alt talar sostatt fyri, at tað var av sakligum grundum, at stovnsleiðslan sýtti farloyvi.

Gerðarrætturin heldur.

Gevast má Starvsmannafelagnum viðhald í, at henda grundgeving, soleiðis sum hon upprunaliga var orðað, at stovnurin framvegis er undir uppbygging, er ov lítið ítøkilig til, at hon kann góðkennast sum gyldug grund fyri at sýta umsóknini, stendur hon einsamøll. Hinvegin var málsøkið trygd á sjónum og skipaeftirlit, sum er eitt umfevnandi og samfelagsliga týðningarmikið málsøki, ikki yvirtikið fyrr enn 1. januar 2002. At skipa eina tílíka umsiting krevur rímliga bæði tíð og arbeidsorku, og tær upplýsingar, sum givnar eru Gerðarrættinum um hesi viðurskifti, tala fyri, at henda grundgevingin ikki er óviðkomandi í hesum ítøkiliga málinum.

(2) Menniskjaliga tilfeingið á stovninum er lítið

Um hesi viðurskifti hevur stjórin fyri Skipaeftirlitinum svarað fyrispurningi frá Gerðarrættinum soleiðis:

„Áðrenn yirtøkuna starvaðust trý skipaeftirlitsfólk og tvey háltvíðarsett skrivstovufólk á skrivstovuni hjá Søfartsstyrelsen í Føroyum. Tvey av Skipaeftirlitsfólkunum, ein diplómverkfrøðingur og ein maskinmeistari, hildu fram at arbeiða eftir yvirtøkuna. Annað skrivstovufólkið helt eisini áfram eftir yvirtøkuna og var í august 2002 sett at arbeiða fulla tíð.

12 fólk eru í starvi á Skipaeftirlitinum í dag.

Ein deildarstjóri: Executive Master of Business Administration (EMBA) shipping og logistikk, grundútbúgving sum skipsførari.

Tveir lögfrøðingar: lögfrøðisligt embætisprógv.

Fimm skipaeftirlitsfólk: tríggir skipsførarar, tveir maskinmeistarar (fimm íalt)
Ein, sum samskipar sýn, og fyra, sum hava beinleiðis eftirlitsuppgávur.

Ein roknskaparleiðari: skrivstovuútbúgving

Ein dygdarmenningarleiðari: skrivstovuútbúgving
Journalleiðari: skrivstovuútbúgving

Skrivstovufulltrúi: skrivstovuútbúgving

Íalt 12 starvsfólk. Játtanin á Løgtingsfíggarlógini røkkur ikki til meira. Í álitinum Trygd á sjónum er mettt, at starvsfólkatørvurin á Skipaeftirlitinum er 12.

Ásetingarnar í Assembly A.847 (20) frá IMO verða brúktar sum leiðreglur til førleikakrøv til skipaeftirlitsmenn hjá Skipaeftirlitinum.

Hin 15. januar 2006 fór ein skipaeftirlitsmaður, sum sýnaði, úr starvi. Hann segði seg úr starvi í november 2005. Søkt varð eftir fólkum beinanvegin. Skipaeftirlitsmaðurin, sum kom í hansara stað, byrjaði 1. apríl 2006.

Í tíðarskeiðnum frá 15. januar til 1. apríl vóru tríggir eftirlitsmenn, sum tóku sær av eftirlitsuppgávum. Eftirlitsmaðurin, sum kom staðin fyri Niels Nielsen, byrjaði í starvi á Skipaeftirlitinum hin 1. august. Søkt var eftir fólkum í apríl. Í einum tíðarskeiði eftir 1. apríl vóru bert tveir eftirlitsmenn í starvi á Skipaeftirlitinum, samskiparin av sýnum og ein, ið tekur sær beinleiðis av sýnum.“

Stjórin fyrri Skipaefirlitinum hefur greitt frá í Gerðarrættinum, at Niels J. Nielsen var settur í starv sum eftirlitsmaður tann 1. januar 2002. Grundkrøvini til ein eftirlitsmann eru, at viðkomandi annaðhvørt hefur prógv sum skipari við rættindum á øllum skipum og øllum høvum ella sum maskinmeistari við tilsvarendi rættindum. Ein nýsettur eftirlitsmaður skal altíð arbeiða saman við einum royndum manni í minst ein mánað. Tann 15. januar 2006 fór ein annar eftirlitsmaður úr starvi, og ein nýggjur byrjaði í hansara stað tann 1. apríl. Av røttum skuldu vera fimm eftirlitsmenn í starvi.

Kærandi hefur ført fram, at menniskjaliga tilfeingið verður hvørki størri ella minni av, at umsóknin verður játtað. Tað fer altíð at bera til við góðum vilja at finna skikkaðan avloysara.

Kærandi hefur ført fram, at stovnurin var konkret undirmannaður um hetta mundið, og tann avloysari, ið var starvssettur fyrri Niels J. Nielsen, byrjaði ikki fyrr enn í august mánað.

Gerðarrætturin heldur.

Tað má vera talið av skipaefirlitsmonnum og ikki samlaða talið av starvsfólki á stovninum, ið havast skal hava í huga, tá mettt skal verða um hesa grundgevingina. Upplýst er, at talið á skipaefirlitsmonnum er fimm, harav trýggir skipsførarar. Stutt áðrenn Niels J. Nielsen søkti um farloyvi, hevði ein eftirlitsmaður sagt seg úr starvi, og varð umsóknin játtað, vóru sostatt bert trýggir eftirlitsmenn eftir um tað mundið, støða var tikin til umsóknina.

Gerðarrætturin sær seg ikki fòran fyrri at seta metingina hjá stjóranum, um at hetta var ov lítil manning at røkja uppgávarnar, til síðis.

(3) Tað tekur tíð at seta avloysara inn í arbeiðið

Um hesi viðurskifti hefur stjórin greitt frá, at ein nýsettur eftirlitsmaður skal altíð arbeiða saman við einum royndum manni í minst ein mánað.

Gerðarrætturin heldur.

Vit teimum upplýsingum, ið Gerðarrætturin hefur fingið, metir rætturin ikki, at henda grundgevingin er nøktandi fyrri at sýta umsóknina um farloyvi.

(4) Umsøkjari virkaði sum verkætlanarleiðari

Um hesi viðurskifti hevur stjórin fyri Skipaeftirlitinum svarað fyrispurningi frá Gerðarrættinum soleiðis:

„Skipaeftirlitið fór í 2002 undir at fyrireika eina elektróniska skipaskrá. Niels J. Nielsen var verkætlanarleiðari á hesi skipan. Elektróniska Skipaskráin skuldi gerast eitt tól til tess at betra um eftirlitið við trygdini á føroyskum skipum. Um ársskiftið 2005 – 2006 var komið somikið langt við skipanini, at farið var undir at seta skipanina í verk á Skipaeftirlitinum. Tá Niels J. Nielsen fór úr starvi, steðgaði arbeiðið upp vegna starvsfólkatrot. Eftirlitsmaðurin, sum varð settur í starv fyri Niels J. Nielsen, byrjaði á Skipaeftirlitinum hin 1. august 2006, tá byrjaði arbeiðið við telduverkætlanini aftur.“

Stjórin fyri Skipaeftirlitinum hevur um hesi viðurskifti greitt frá í Gerðarrættinum, at Niels J. Nielsen samskipaði eina verkætlan um elektroniska skráseting, líkari teirri íslensku, ið hevði nógvar fyrimunir við sær. Ætlanin steðgaði upp, tá Niels J. Nielsen fór úr starvi.

Gerðarrætturin heldur.

At Niels J. Nielsen umframt at røkja uppgávur sum eftirlitsmaður eisini hevði eitt starv sum leiðari av einari verkætlan, er viðkomandi í einari samlaðari meting av støðutakan til umsókn til farloyvi.

Umframt omanfyrinevndu viðurskifti metir Gerðarrætturin, at niðanfyrinevndu umstøður í sambandi við umsókn um farloyvi, ið eisini hava verið førdar fram undir málsviðgerðini, eru av týðningi fyri eina samlaða meting av málinum:

(5) Tað stutta skotbráid at taka støðu til umsóknina

Um hesi viðurskifti eru upplýst:

Niels J. Nielsen var staddur á skeiði í Danmark, tá honum stóð í boði eitt starv sum skeiðsundirvísari á Føroya Brandskúla; hetta var eitt tíðaravmarkað starv galdandi til 31. januar 2007. Hann søkti beinanvegin, tann 23. februar 2006, um farloyvi frá Skipaeftirlitinum, galdandi til 31. januar 2007. Starvið á Føroya Brandskúla skuldi setast tann 1. apríl.

Tá umsóknin varð sýtt tann 24. februar, boðaði hann tann 28. februar frá, at

hann hevði kært avgerðina, og at soleiðis sum støðan var, var hann noyddur at taka fyrvirni um, at hann hevði sagt seg úr starvi sama dagin, tann 28. februar, um hann ikki fekk viðhald í kæruni.

Tann 20. mars 2006 boðaði Fiskimálaráðið frá, at kæran ikki var tikin til eftirtektar, og tann 1. apríl byrjaði hann í starvinum á Føroya Brandskúla.

Kærandi hevur ført fram, at høvuðsreglan er, at fólk skulu hava farloyvi, tá tey biðja um tað, og at tað altíð fer at bera til við góðum vilja at finna skikkaðan avloysara.

Kærði hevur víst til ta serdeilis trongu tíðarrammuna, sum stovnsleiðslan hevði at taka støðu.

Stjórin fyri Skipaeftirlitinum førir fram, at tá fólk biðja um farloyvi, skal hetta gerast í so mikið góðari tíð, at Skipaeftirlitið skal fáa stundir at seta annað fólk í starv, tá persónurin, sum hevur biðið um farloyvi, byrjar farloyvi.

Gerðarrætturin heldur.

Reglurnar um farloyvi í § 11 í sáttmálanum áseta onga freist fyri fráboðan um ætlað farloyvi. Har er bert ásett, at farloyvi ikki má stríða móti stovnsins áhugamállum. Hóast hetta má haldast, at skal stovnsleiðslan hava møguleikar at skipa og tilrættileggja arbeiðið á forsvarligan hátt, krevst ein ávís minsta freist til viðgerð av eini umsókn um farloyvi. Í hesum førinum hevði stovnsleiðslan eina viku at umráða seg í, og tað má haldast at vera ov stutt tíð.

Í hesum sambandi kann vera víst á, at sambært § 8 í sama sáttmála er ásett, at starvskvinna, ið er við barn, eigur at siga leiðsluni frá 3 mánaðir, áðrenn hon væntar sær at eiga. Ger hon ikki tað, hevur stovnurin rætt til at siga henni upp frá tí degi hon gerst óarbeiðsfør. Somu reglur eru galdandi § 6 stk. 2 í Starvsmannalógini.

Hóast ein so long freist neyvan kann krevjast, tá talan er um farloyvi sambært § 11, har sum nevnt ongin freist er ásett, og hóast tað neyvan kann krevjast, at fráboðað verður í so góðari tíð, at nýtt fólk skal kunna verða sett, samstundis sum viðkomandi fer í farloyvi, heldur Gerðarrætturin, at tann serdeilis stutta freistin, talan er um í hesum førinum, undir øllum umstøðum ikki er nøktandi.

Gerðarrætturin sigur tí henda

Úrskurð

Sambært § 11 í sáttmálanum millum Starvsmannafelagið og Fíggjarmálaráðið, ið var undirskrivaður tann 20. oktober 2005, eiga starvsfólk rætt til tænastríttan utan løn, har tað ikki stríðir móti stovnsins áhugamálum.

Umsókn um tænastrítt skal viðgerast av stovnsleiðsluni eftir teimum fyrisingarligu reglum, ið galdandi eru á økinum, og ein avgerð um at sýta farloyvi skal vera sakliga grundað við viðkomandi fyriskipanarligum og rakstrarligum grundgevingum í tí ítøkiliga førinum.

Tað var ikki sáttmálabrot, at leiðslan fyri Skipaeftirlitinum sýtti umsókn frá Niels J. Nielsen, dagfest 23. februar 2006, um farloyvi frá Skipaeftirlitinum.

Hvør partur ber sín egna kostnað.

Partarnir bera sambært sáttmála um Fasta Gerðarrætt og Reglugerð um gjøld hvør sína helvt av málskostnaðinum eftir nærri uppgerð.

2. februar 2007

Halgir Winther Poulsen
Leivur Michelsen
Hendrik Thomsen